

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5'20, za pol leta K 2'60, za četrt leta K 1'30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi peti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavih po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so pošt. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Razredni in politični mir med vojno.

Ob pričetku vojne je izjavil nemški cesar, da ne pozna nobene stranke marveč le nemški narod. To geslo, ki so ga pozneje nazivali „Burgfriede“, je postalo takorekoč pri nas in drugod splošno. Politično delovanje strank so države popolnoma sistirale ali pa vsaj znatno omejile. S stališča državnih upraviteljev je tak ukrep umljiv, ker so države hotele ohraniti slog, preprečiti notranje spore in ukiniti zahteve raznih političnih strank po večjih svobodačinah in prvi hip tudi boje za izboljšanje gospodarskih razmer. To vodilno geslo je mogočno vplivalo na odporno silo držav. Saj nam to dovolj potrjuje triletno vztrajanje v vojni.

Kljub temu mogočnemu geslu in sistiranju političnega gibanja, pa gospodarski in politični razvoj ni počival. Gospodarstvo se je razvijalo svojo naravno pot in namesto političnih so delovale nemoteno gospodarske organizacije in posamezni kapitalisti po vseh svojih načrtih, pri čemer so jih znatno podpirale vojne razmere, ki so zlasti na vojno industrijo in trgovino dokaj ugodno vplivale ter naravnost pospeševale kupčijo in izkoriščanje zasebnih in vojaških konsumentov. Ta proces je silovito okrepil kapitalistiške organizacije, ki so se že od vsega početka vojne strinjali z vojnimi smotri. Namen te svetovne vojne je bil že prvotno imperialistični, to je, svetovni kapitalizem je potreboval za svoj razvoj več svobode zunaj svojih državnih mej, na morju, v kolonijah, na svetovnem trgu. Konkurrirale so posamezne države med seboj, toda ker so postajale ovire večje in večje, so hotele doseči svoje smotre z vojno. Tako je nastala vojna.

Skoro dve in pol leti se je moralo umikati mirovno gibanje iz javne diskusije. Vedno so prihajali nasprotniki z zahtevami, ki se z njimi objektivni presojevalec položaja ne more strinjati. Šele najnovejši čas se je razpoloženje za mir uveljavilo; pričela se je pa obenem tudi divja agitacija za nadaljevanje vojne. Pristaši vojne ne marajo miru brez aneksij in vojne odškodnine. Pravijo namreč, da so žrtve, človeške in denarne, prevelike da bi utegnili pritrditi miru, kakršnega zahtevajo socialni demokrati in drugi pacifisti.

Kaj to pomeni? Vojna je povzročila res ogromne žrtve. Države so izgubile mnogo delovnih sil in zapravile narodno imetje. Če ne bo mir prinesel vojne odškodnine in aneksij, dežel, iz katerih bi posamezne države črpale večje prejemke, bodo morale države same nositi ogromna bremena, tako ogromna, da jih siromašneje prebivalstvo ne bo moglo premagovati. Največji del teh bodo morale države zvaliti na kapitalizem ali z velikimi prispevki ali pa z večjimi odpisi na imetju. Vojno breme vsekakor zadene tudi množice prebivalstva, toda glavni del bo moral utrpeti pa oni del družbe, ki je imel velik dobiček in za katerega materialni dobiček je šlo glavno v tej vojni. Vse to kapitalisti prav dobro vedo, zato pa sprito preteče obremenitve nasprotujejo prizadeti po vseh državah, vse konserva-

tivne, denarne, klerikalne in nacionalne organizacije, započeti mirovni akciji kar najodločneje. Že prej smo večkrat omenjali, da se kapital neumno organizira ter vpliva na potek vojne. A javno mu tega ni bilo treba povedati, ker ni bilo merodajnih mirovnih stremljenj, ker so državljani vpoštevali geslo, ki ga imenujemo „Burgfriede“. „Burgfriede“ se sicer ni odpravil, toda čas zahteva, da se začne razpravljati o miru, zato so tudi naprotniki miru pokazali svojo pravo barvo šele sedaj, ko je jelo prihajati mirovno stremljenje do glasu. Nam se zdi ta pojav popolnoma naraven.

Enako kakor se bore posestni sloji in njih pripadniki za svojo gospodarsko pozicijo, ki jo hočejo doseči s končno zmago, ima tudi delavstvo pravico in dolžnost, da varuje svoje interese, da prihrani čimveč žrtev, na drugi strani pa, da se pripravi že sedaj na brambo proti prevelikemu izkoriščanju po vojni in si zagotovi potrebni vpliv na javno in gospodarsko življenje, zakaj tudi delavci smo člani družbe.

Občni zbor Okrajne bolniške blagajne v Ljubljani.

V soboto dne 26. maja 1917 je imela Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani izredno zborovanje delegatov, na katerem so bila sprejeta spremenjena pravila, kakor zahteva bolniškozavarovalni zakon z dne 4. januarja 1917 drž. zak. št. 6.

Občnemu zboru je predsedoval načelnik M. Rožanc. Nadzorno oblast je zastopal magistratni komisar g. dr. J. Berce. Poročevalec o pravilih je bil v imenu načelstva na zborovanju tajnik J. Kocmur, ki je obširno in temeljito pojasnil nova pravila in utemeljeval njih bistvene določbe z ozirom na dosedanja pravila.

Nova pravila, ki so jih na zborovanju soglasno sprejeli delegati zavarovancev in delegati delodajalcev, obsegajo prav mnogo novih ugodnosti za člane in za svojce. Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani je sklenila že 1. 1914 uvesti družinsko zavarovanje. Sedaj pa ko je izšla meseca januarja nova naredba, je sklenilo načelstvo, da postavi blagajno na čim širšo podlago. Po vojni bodo očitno zdravstvene in socialne razmere vsaj nekaj časa dokaj slabe, zato je naloga socialnih zavodov, da ukrenejo vse, kar bo utegnilo lajšati bedo.

V smislu sprejetih pravil uvede blagajna 6-6 odstotni prispevek. Doslej je imela ta blagajna najnižji prispevek skoro od vseh bolniških blagajen in načelstvo se nadeja, da bo moglo uvesti s tem prispevkom v pravihli označene dajatve, ki so razmeroma precej višje nego jih določa zakon kot najnižje. Tako naprimer znaša bolniška podpora namesto 60 odstotkov, ki je bila doslej uvedena, po novih pravilih 75 odstotkov. Vrhutega je določal prejšnji zakon zavarovanje največ do štirih kron, dočim določa nova naredba zavarovanje do 7-50 K oziroma 9- K delovnega zaslužka. Podporno dobo določa novi zakon najmanj na 26 tednov; pravila ljubljanske bolniške blagajne uvajajo 30 tedensko podporno dobo vobče, po enoletnem članstvu 40 tedensko, po dveletnem članstvu 52 tednsko. Enako je zvišana sorazmerno tudi pogrebna.

Z uvedbo družinskega zavarovanja je prevzela blagajna zlasti težavne in hvaležne naloge. Vsi svojci, ki so potrebni in jih zavarovanci vzdržujejo, imajo po polletnem članstvu zavarovanca pravico do zdravniške pomoči in zdravi 30 tednov. Matere članice in žene članov imajo vrhutega pravico do dojnine, če doje same, do zdravniške in babiške pomoči pri porodih ter zavarovanci do manjše pogrebne, kadar jim umrje svojec, ki živi v njihovi oskrbi.

Blagajna osnuje tudi poseben podporni sklad, v katerega bodo prispevali člani po 6 h, delodajalci pa po 3 h na teden. Iz tega sklada se bodo dovoljevale izredne podpore preko podporne dobe bolnim članom in in potrebnim svojcem. Dovoljevale se pa bodo podpore iz tega sklada tudi za različne namene, ki pospešujejo nagleje zdravljenje, okrevanje težkih bolnikov in zavodom, ki pospešujejo obče zdravstvo.

Pravila stopijo v veljavo z dnevom oblastvene odobritve, vendar ne pred 1. julijem 1917.

Razen pravil je sprejelo zborovanje soglasno še deset predlogov načelstva in članov, med katerimi omenjamo zlasti predloge, s katerimi se naroča načelstvu, da naj uredi v varstvo mater in dojenčev poseben ambulatorij, zobotehnični atelje, ustanovi poseben oddelek za poselsko zavarovanje, stavi na prihodnjem občnem zboru predloge za ustanovitev invalidnega sklada, se posvetuje o ustanovitvi blagajniškega doma, da povzame iniciativo za ustanovitev zveze bolniških blagajen ter prijavi svoj pristop. Drugi predlogi se tičejo upravnega poslovanja.

Bolniška blagajna v Ljubljani je s tem zborovanjem dokazala, da umeva naloge, ki jih stavi nanjo sedanji resni čas.

Načelstvo predloži soglasno sprejeta pravila deželni oblasti takoj v odobritev in se nadeja, da jih oblast odobri, da bo blagajna čimprej in čim lažje izpolnila svoje socialne naloge napram zavarovancem in njih svojcem.

Spomni se podpornega sklada!

Avstrijski državni dolg.

Z dne 31. decembra 1916 končanim prvem polletjem 1916/17 izkazuje stanje avstrijskega državnega dolga sledeče številke: Skupna vsota 44.226.919.544 K. Državni dolg pred 1. 1867. 5.089.413.969 K, po letu 1867. 39.137.505.575 K, med temi konsolidirani državni dolg 7.242.811.740 K, viseči državni dolg 31.894.693.834 K. Viseči državni dolg vsebuje med drugim sledeče postavke:

Posojila proti zadolžnicam pri avstrijsko-ogrski banki 4.632.263.016 K
Kontokorentni predujmi 3.293.845.496 „
Prvo vojno posojilo 2.179.752.200 „
Drugo vojno posojilo 2.688.321.800 „
Tretje vojno posojilo 4.203.061.000 „
Četrto vojno posojilo 4.520.292.000 „
Peto vojno posojilo 4.464.610.000 „
Lombardna posojila 1.782.000.000 „
Zakladne menice 1.939.915.504 „
Solo-menice 1.780.800.000 „
Državne zakladnice 343.720.000 „
Obresti za dolg za celo leto so proračunjene na 1.763.231.684 K.

Parlament in pasivnost vlade.

V četrtek dne 30. maja se je po dolgih treh letih zopet sešel avstrijski parlament. Že pred tremi meseci se je vlada uprla zahtevam nemških nacionalcev, da naj izvede ustavne reforme z oktroiranjem, a kljub temu je odlašala s sklicanjem državnega zbora do 30. maja, češ, da mora opraviti pripravljalna dela za državnozbornsko zasedanje. Ta izgovor se pa nam ne zdi popolnoma opravičljiv, zakaj vlada ni ničesar ukrepala, nobenih posebnih priprav izvršila, ki bi kazale na to, da hoče vlada stopiti z gotovim programom pred državni zbor. Če se ozremo dvajset let nazaj, moramo priznati, da se je vsaka vlada več pečala z vprašanji, ki jih je imel obravnavati bodoči državni zbor, nego sedanja vlada.

Vlada ni objavila prav nobenega programa. V tem resnem in obenem važnem dogodku za bodoči razvoj, bi morala stopiti vlada pred parlament s pametnim načrtom ki bi omogočal, da se državni zbor loti resnega dela, ter pokaže svojo avtoriteto kot zastopstvo prebivalstva. Ne motimo se, če domnevamo, da begajo med parlamentarci temne sence, ki bodo skušale onemogočiti tudi sedaj parlamentarno delovanje. In če vlada ni postavila pred parlament programa, pospešuje s tem le neplodnost parlamentarizma, ker mu pušča za prepire na stežaj odprta vrata.

Na drugi strani je pa tudi mogoče, da se vladi strankarske razmere še ne zde dozorele ter da hoče i sama vladati še dalje po Stürghovem sistemu.

Naša želja je, da bi se parlament osamosvojil ter skušal sam preprečiti v državnem zboru nedelavnost. Vlada grofa Clam-Martinitica pravi sicer, da hoče vladati ustavno, toda ne razumemo potem, kako je mogoče, da stopa pred parlament kolikor nam je dosedaj znano, takorekoč s prekrižanimi rokami, kakor bi jo parlament nič ne brigal ali pa le malo. To so slaba znamenja za državni zbor. Nadejajmo se pa, da smo sodili preveč črno, ter da se bo državni zbor sam zavedal velikega pomena sedanjega zasedanja ne le glede na domače razmere, marveč tudi glede na zunanjo politiko.

Oklic ruskih socialnih demokratov vsem socialističnim strankam.

Iz Štokholma poročajo, da je ruska socialna demokracija izdala na vse socialistične stranke oklic, v katerem pozivlje na sodelovanje za mir. Oklic pravi:

„Najnujnejša naloga trenutka je nemudno sklicanje mednarodne socialistične konference, na kateri naj bodo zastopane vse večine in manjšine. Ta konferenca naj izdela socialistični mirovni program kakor tudi načrt za mednarodno kampanjo za uresničenje tega socialističnega miru. V dosego tega namena Vas prosi organizacijski odbor, da ukrenete potrebno, da bo Vaša stranka zastopana na tej konferenci po zgoraj navedenih pogojih.“

Holanskoškandinavski odbor je doposlal ta oklic po naročilu ruskega odbora vsem pri Internacionali včlanjenim strankam ter obvestil ruski odbor s tem z naslednjim telegramom:

„Holanskoškandinavski odbor se Vam zahvaljuje za bratski oklic in za dejansko sodelovanje, ki ste mu ga dobrohotno obljubili. Povabil je vse pri Internacionali včlane stranke, ki bi, kakor Vi, rad videl, da se zbero mednarodni socialisti vseh skupin v Štokholmu ter da se z manjšinami kakor z večinami prične posvetovanja. Konferenca je prosta vsem socialističnim skupinam, ki se je žele udeležiti. Naš odbor bi bil srečen, da bi se mogel posvetovati z Vašimi poslanci o organizaciji te konference. Enotnost naših smotrov znači silo naših želja, izročiti

Internationali nje zgodovinsko nalogo v trenutku ko se zdi, da so tradicionalne sile reda nemogoče, dati svetu splošni in trajen mir.“

Svetovna vojna.

Bitke in boji in prerekanje trajajo vzdržema dalje. Vsi mirovni problemi meščanskih strank so vođeni in megleni in se zopet izgublajo v daljavo. Kapitalizem še ni oslabil, še se ogrevajo velike kapitalistične organizacije za končne zmage na vseh straneh, dasi se paralelno razvija tudi volja za mir. Kljub vsem kričanju po vojni do skrajnosti, se vendar pojavlja tudi prepričanje, da o končni zmagi, kakršno so upali eni in drugi ob početku vojne, ni več. To prepričanje napoveduje konec, čeprav obljubuje zlasti sporazum še četrto zimsko vojno.

Na italijanski soški bojni črti traja deseta velikanska italijanska ofenziva že tri tedne. Nekaj ponehala je ta bitka le 21. in 22. ter 27. maja sicer pa divja bojevanje brez presledka na črti od Tolmina pa do morja. Cilj je očitno Trst. Nad 700.000 Italijanov napada. V prvi vrsti hočejo zavojati Sveto goro in gričevje tam okolo, da bi dobili v svoje območje Vipavsko dolino in pa greben jugovzhodno od Gorice, da bi zavladali nad Kraško planoto. Nekaj uspehov so dosegli Italijani le pri Jamljah, kjer so premaknili avstrijsko obrambno črto za en kilometer. Italijani napadajo v gostih kolonah frontalno pa tudi na posameznih krajih, čim je izborna artiljerija prej pripravila teren za napade. V tej ofenzivi so ujele avstrijske čete okolo 15.000 italijanskih vojakov.

Vojni poročevalci pripominjajo k tej velikanski ofenzivi, ki je povsem podobna oni na Francoskem, da kljub velikanskim žrtvam, sedeč po dosedanjih uspehih, ne bo prinesla Italijanom zaželenega uspeha. Ogromne so žrtve, a uspeh tako majhen, da ni vreden omembe.

Boji na Francoskem divjajo dalje, dasi ne več s prvotno silo. Ni pa izključeno, da prično na tem bojišču še to poletje ali Angleži in Francozi ali pa tudi Nemci z večjo ofenzivo.

Na ruskem bojišču ni sicer velikih operacij, pač pa se vrše tuptam artiljerijski boji. Listi poročajo, da je novi vojni minister Kerenski izdal povelje, da naj se prične nova ruska ofenziva. Ne verujemo pa, da bi imel ta ukaz resne posledice, ker imajo Rusi silne težkoče s preskrbljevanjem vojske in tudi vojaštvo ni navdušeno za nadaljevanje vojne. Sporazum pritiska na Rusijo, toda tam imajo sedaj druge skrbi: organizacijo države.

Na vseh drugih bojiščih se vrše običajne operacije. Važnejših poročil pa ni. Na Grškem le narastla zopet opozicija proti kralju. Venizelos je zbral v Solunu že precejšnjo vojsko in če ne bo kmalu vojne konec, pride na Grškem do državnega prevrata.

Podmorsko vojno nadaljujejo Nemci z vidnim uspehom.

Domači pregled.

Dve slovenski izjavi. Dne 24. maja je imel izvrševalni odbor Narodno napredne stranke, dne 26. maja pa ožji izvršilni odbor Slovenske ljudske stranke svojo sejo. Oba odbora naglašata v svojih izjavah združenje vseh avstrijskih slovenskih in hrvatskih strank, demokratizacijo javnega življenja in posebej naglašata še nujnost častnega in trajnega miru. Kakor so vse politične stranke v Avstriji podale svoje izjave, tako sta tudi te dve slovenski stranki objavili svoja komuniqueja. Bistveno v obeh komuniquejih je, da se stranki zavzemata za složno delovanje glede na narodnostno enakopravnost. Če se izjavljata stranki obenem za demokratizacijo, je to bolj agitativnega pomena, zakaj stranki načeloma nista demokratični v pravem pomenu besede, a proti agitaciji za mir pa

zlasti piše skoro vse klerikalno časopisje. Izjave strank so naravna posledica programa, ki sta ga v Avstriji razvili Nemška narodna zveza in krščanski socialci, s katerim si hočeta zagotoviti gospodstvo v Avstriji. Pameten človek ve, da je predpogoj za razvoj sploh, posebno pa še za bodočnost narodnostna avtonomija in demokratizacija javnega življenja. Toda te zahteve moramo zagovarjati s pravo iskrenostjo. Jasno je tudi, da so vse narodnosti opravičene zahtevati popolno enakopravnost, in kdor ima pred očmi razvoj, se bo za izvedbo tega programa tudi zavzemal. Za naše razmere je to naravna in neodločljiva potreba.

Aprovizacijska vprašanja. Naj bo konec vojne letos ali ne, s prehranjevanjem od letošnje žetve pa do žetve leta 1918 ne bo lahka stvar. Množina pridelka vsako leto nazaduje, ker primanjkuje vedno bolj dejavcev na polju in tudi drugih pripomočkov, gnojil, orodja, vprežne živine in deloma tudi ni pravega veselja do poljedelstva. Že ti nedostatki so tehtni in bodo silno vplivali na kakovost in količino pridelkov. Izšle so tudi nekatere nove naredbe, ki poostrujejo dosedanje določbe glede na zaseženo blago, regulirajo zopet cene navzgor, a na drugi strani pa puščajo odprta vrata različnim korporacijam in podjetnikom, da kupujejo pridelke, jih konservirajo in prireajo za konsum. V teh ukrepih tiči napaka, ki jo opazamo ves čas vojne. Vsa ta podjetja in korporacije, ki so upravičene na svojo roko kupovati in prirejati razna živila za konsum, so večinoma zasebne korporacije ali firme, ki se ne morejo upirati naravnemu nagonu, da blago draže, ga prodajajo in oddajajo „pod roko“ zopet imovitejšim slojem, ki dobro plačujejo, razmeroma preveč, a javne korporacije, z lasti občine pa ne bodo dobile dovolj potrebščin, ki bi bile pravzaprav edine dolžne aprovisionirati svoje občane potom gospodarskih organizacij ali pa direktno na podlagi preciznega načrta. Seveda ni mogoče ob takih razmerah nastopati proti zavlačenju blaga po raznih kotih, ker je uveden sistem, ki računa v prvi vrsti s tem, da treba zavezati jezike najprej tistim, ki najrajši kriče. Spričo te perspektive naj torej občine, zlasti mestne in industrijske, store za aprovizacijo že sedaj, kar je le mogoče, da ne bodo potem odvisne edino od celotnega aprovizacijskega aparata. Malo časa je sicer, a nekaj ga je vendar še, in tisti, ki bo bolj priden in pretkan, tisti bo tudi bolj preskrbljen. Dočim imajo najrazličnejše korporacije privilegije za nakupovanje, se posameznikom, ki kupujejo svoje potrebščine po kronicah, nakup silno otežkoča. To ni enotna aprovizacija in tudi ne enakomerna. Pospešuje namreč desorganizacijo aprovizacije, odpira pot navijanju cen in s tem otežuje sistematično aprovizacijo, ker v resnici ni centralizirana, dasi imamo kakih deset različnih aprovizacijskih central.

Odpust črnovojnikov rojenih leta 1865 in 1866. Na ukaz cesarjev se odpuste na dopust črnovojniki letnikov 1865 in 1866, izvzemši gažisti in oni, ki so prostovoljno vstopili v vojaško službo.

Občni zbor kranjske kmetijske družbe je bil dne 23. maja v Ljubljani. Župnik Bajec je na zboru ugovarjal, da bi se družba izrabljala v namene Sušteršičeve politike. Odgovarjala sta mu kanonik dr. E. Lampe in dekan Lavrenčič.

V centralno komisijo za določevanje cen so imenovani na Kranjskem gg. dr. E. Lampe, predsednik kmetijske družbe, glavni ravnatelj družbe Pirc, Scholmayer in Schuller. Štirje zastopniki agrarcev, dva Nemca, dva Slovence a nijeden ni zastopnik konsumnih organizacij.

Pevsko društvo „Sava“ na Jesenicah ima pevske vaje ob nedeljah od 1/2 10. do 11. za nove člane, od 11. do 12. pa za stare. Ob delavnikih pa vsak drugi četrtek od 8. do 9. za nove člane, od 9. do 10. za stare člane. Vsak član je dolžan obiskovati vaje redno in točno.

Tamburaški odsek društva „Sava“ na Jesenicah sprejema kakor pevsko društvo „Sava“ tudi članice. Priglaševanje se vrši ob nedeljah od 11. do 12. dopoldne v društveni sobi. Vstopnina 1 K, mesečni prispevek 40 vin.

Z Jesenic. Nekateri vprašujejo, zakaj hodijo delavci na Jesenicah v tovarno in iz tovarne tako umazani in raztrgani. Na taka vprašanja je odgovor prav enostaven: zato ker premalo zaslužijo, da bi se bolje oblačili in pa zato, ker tovarna še nima potrebnih umivalnikov in kopelji, kakršne imajo po drugih tovarnah. Zakonita dolžnost tovarne je, da uredi in napravi kopelji in umivalnike. — V naši „kašti“ še vedno ni tako, kakor bi moralo biti. Opozarjali smo že, da bi v tej zalogi živil morali ravnati z vsemi odjemalci enakomerno. Prav nobene pravice nimajo tamkajšnje gospodične psovati delavce in jih pustiti čakati po nepotrebnem, dokler se jim poljubi postreči. Prednost dajejo tudi lepše oblečenim gospem in gospodičnam. Vse to ni prav. Kako naj delavec, delavka, mati čaka kar po več ur, a po več dni, ki se mu mudi v delo, domov, k otrokom? Vse to bi se dalo lahko odpraviti. Neznosno čakanje, ki je podobno preziranju, je vnebovpijoča krivica. Naj že vendar merodajni faktorji enkrat odpravijo te nedostatke!

Revizija interniranj in konfinacij. Cesar je odredil temeljito revizijo interniranj in konfinacij takzv. politično nezanesljivih oseb. Javlja se, da je bila sedaj dvignjena tudi konfinacija ravnatelja in bivšega župana Ljubljane Ivana Hribarja, ki se je nahajal v Abtenau na Solnograškem, ter bivšega postojanskega župana Josipa Lavrenčica, ki biva v Gradcu.

Prodajna cena za koruzni zdrob. Cena koruznemu zdrobu za prodajo na drobno je 76 h za kilogram.

Ogrski ministrski predsednik utegne postati grof Andrassy.

Boleča so kurja očesa in njih odstranitev je prava dobrota. Nikdar pa se to ne sme zgoditi z izrezavanjem kurjih očes z nožem. Prav lahko se zgodi, da pregloboko zarežemo in si s tem nakopljemo zastrupljenje krvi. Da se pa noža ne uporablja lahkomišeno, priporočamo čitateljem mnogopreizkušeno, temeljito učinkujoče sredstvo. S Fellerjevim obližem za kurja očesa se ta veliko bolj zanesljivo in vsled tega brez nevarnosti in popolnoma brez bolečin odstranijo. Tisoči hribolazcev, orožnikov, listonož, vojakov in vsi, ki so ga kdaj uporabili, priporočajo Fellerjev obliž za kurja očesa, ki je torej najhitrejši in zanesljivo učinkujoče sredstvo za odstranitev kurjih očes brez nevarnosti in stane 1 krono. Za poštino in ovoj 2 kroni 30 vinarjev več. — Kdor veliko hodi, smatral bo za pravo dobroto, če se bo iznebil nadležnih kurjih očes. Za odstranitev glavobola in migrene (živčnega glavobola) priporočamo iz lastne izkušnje hladne, bolečine lajšajoče, neverjetno dobrodelno Fellerjevo črtalo za migreno (Migränstift), ki stane samo 1 K 40 v. Ti priljubljeni preparati so se ti sočerno obnesli in jih lahko kar najbolje priporočamo. Naroče se pristni pri lekar-narju E. V. Feller, Stubica, Elzatr 334, Hrvaško. Sploh naročamo vse dobre preparate pri Fellerju.

Svetovni pregled.

Mednarodna konferenca strokovnih organizacij v Štokholmu. Podružnica mednarodne zveze v Amsterdamu, ki je bila ustanovljena za čas vojne, je določila 8. junij za prireditve mednarodne konference strokovnih organizacij v Štokholmu. Dnevni red te konference bo edina točka: „Zahteve strokovnih organizacij glede na mirovno pogodbo.“ Strokovna konferenca namerava skleniti več resolucij, ki se tičejo

glavnih zahtev in ki naj bi se uveljavile dosledno po vseh državah, če zanje da direktive mirovna pogodba. Strokovne organizacije zahtevajo prosto gibanje delavstva. Vse izseljevalne prepovedi je treba odpraviti, le če so v državi slabe gospodarske razmere sme posamezna država priseljevanje začasno omejevati. Razširiti se mora tudi koalicijsko pravo delavcev, in sicer na domače in tuje delavce. Kdor bi omejeval to združevalno svobodo, je kazniv. Jako obsežne so nujne zahteve glede socialnega zavarovanja. Mnogo je še držav, ki nimajo niti bolniškega zavarovanja, zavarovanja za starost, onemoglost brezposelnost itd., dnevni delovnik naj se omeji najprej na deset ur ter v določenem roku polagoma skrajša na osem ur. V varstvo delavskega zdravstva naj se uvedejo enotni predpisi po vseh državah. Vsi zakoni glede na delavsko varstvo naj se tičejo tudi domačih industrijskih delavcev. Prepove naj se delo za otroke do 15. leta. Mladostni delavci od 15. do 18. leta naj delajo največ osem ur na dan; zanje naj se prepove tudi nočno in nedeljsko delo. Delo za delavke naj se uredi mednarodno, ki naj ob sobotah konča ob 12. uri opoldne. Prepove naj se zanje nočno delo, delo v zastrupljivih obratih in pri rudnikih. Vsem državam naj se naloži, da uvedo zadostno državno materinsko zavarovanje. Kot zadnjo točko navaja načrt konference delavsko varstvo. Po vseh državah naj se uvede zadostno nadziranje obratov, v obrtna nadzorništva naj se pokličejo delavci in tudi delavke. Ob izvedbi nadziranja naj sodelujejo tudi delavske zveze. Kot izvršitelja in pospeševalca mednarodnega delavskega varstva naj se priznata Internacionalna družba za zakonito delavsko varstvo (sedež v Bazileji) in mednarodni delavski urad. To so ob kratkem mirovni smotri strokovnih organizacij. Sklepal bo o njih štokholmski kongres strokovnih organizacij ter jih predložil mirovnim konferencam.

Poslanci radikalnega socialističnega krilla v Nemčiji v preiskavi radi veleizdaje. Nemška vlada ni hotela dati socialističnemu radikalnemu poslancu Hoffmannu potnega lista za v Štokholm, ker je v preiskavi radi veleizdaje. Poleg Hoffmanna zasleduje sodišče radi veleizdaje tudi socialistične radikalne poslance Ledebourja, Büchnera, Dittmanna in Voytherr. Obtoženi so radi svojih govorov na zborovanjih o priliki stavke berlinskih municijskih delavcev.

Štokholm. V Štokholmu se vrše posvetovanja s posameznimi strankami. Konference se udeležijo, kolikor je znano, skoro vse stranke. Italijanska in ameriška vlada še nista dovolili potnih listov delegatom. Obenem začne zborovati v Štokholmu tudi 8. junija konferenca strokovnih organizacij. Zbližanje in priprave za mednarodno konferenco napredujejo prav ugodno.

Sporazum nadzoruje Rusijo. Nek diplomat, ki se je vrnil iz Rusije, poroča, kako nadzoruje sporazum Rusijo. Izvaja: V vseh večjih mestih delujejo komisije, ki jih sestavljajo angleški, francoski in italijanski častniki. Te komisije pregledujejo vse potne liste potnikov, ki nameravajo zapustiti Rusijo, in imajo moč, da izdajajo le oni veljavne potne liste, katere dobe le prijatelji sporazuma in pristaši vojne stranke.

Svet ruskih delavcev in vojakov je sklenil poslati vsem soc. dem. strankam poziv, da naj delujejo za pomiloščenje dr. Friderika Adlerja „bojevnika za svobodo vseh narodov in za idejo svetovnega miru.“ —

Kakor poročajo iz dunajskih soc. demokratičnih krogov je pomiloščenje dr. Adlerja že gotova stvar.

V Rusiji so razmere še vedno zmedene. Velik vpliv ima na vlado delavski in vojaški svet, čeprav nekatera poročila to taje, ter skušajo dati ruski vladi popolnoma meščansko lice. Minister Kerenski skuša izvesti disciplino v vojski in poziva celo k ofenzivi. Nasprotno so pa imeli vojaški zastopniki konferenco, ki je trajala teden dni, na kateri so se izrekli proti ofenzivi. Socialistični minister Skobelev se udeleži Štokholmske konference. Dolgo časa že traja spor zaradi objave tajnih dogovorov s sporazumom glede vojnih smotrov. Vlada se brani z ozirom na položaj objaviti te dogovore. Delavski svet je pa sklenil, s 340 glasovi proti 46, da naj vlada objavi te tajne dogovore med državami sporazuma. Ta sklep je za zaveznike silno neprijeten, ker preti z razkritjem vse neokustnosti tajne diplomacije. Imeli so pa tudi ruski častniki posebno konferenco, na kateri so se izrekli z 265 glasovi proti 246 za nadaljevanje vojne in čimprejšnjo ofenzivo. Med kmetijskimi zastopniki ni soglasja, pač pa je večina za mir in reforme v kmetijskih posestnih stvareh. Jasne slike o ruskih razmerah pa po vseh poročilih, ki jih je kar cele koše, vendar ni.

Izgube francoske vojne mornarice. Francozi so izgubili dosedaj štiri vojne ladje, tri oklopne križarke, dve pomožni križarki in devet torpedovk.

Podmorska vojska. „Neue Züricher Zeitung“ piše: Kljub poostreni podmorski vojski pripluje oziroma odpluje še vedno vsak teden na Angleškem 6000, na Francoskem 2000 in v Italiji 1000 ladij.

Nemre so imeli zadnje tedne na Portugalskem in Španskem. Tudi v Mehiki imajo baje zopet nekakšno prekucijo.

Londonski Rotšild je umrl dne 29. maja.

Draginja na Angleškem. Na Angleškem so se podražila živila za 98%, sladkor pa za 172%.

Ameriški socialisti o vojni. „Socialdemokraten“ v Štokholmu priobčuje razgovor z ameriškim socijalnim demokratom dr. Jamesom Eads-Howom, ki je došel v Štokholm. Ta je izjavil, da ameriški socijalni demokrati v vojni ne vidijo drugega, kakor izraz trgovske konkurence. Po njih mnenju se vojna Zedinjenih držav z Nemčijo ne da opravičiti s pretvezo, da gre za varstvo ameriških pravic in ameriške časti. Gotove skupine ameriških kapitalistov so porabile priliko, da jo izkoristijo. Na kongresu socijalistične stranke, ki se je vršil sredi aprila v St. Loisu, se je izrekla velika večina proti vojni. Vojna sploh ni naperjena proti nemškemu militarizmu, ker militarizma ni mogoče odpraviti z militarizmom. Odločilna za konec vojne tudi ni udeležba Amerike, marveč naraščajoče pomanjkanje živil in lakota. Tudi v Zedinjenih državah bo v kratkem občutiti pomanjkanja, ker je nadmerni izvoz tam povzročil, da so se lastne zaloge izčrpale. Visoke cene živil so dale že povod za demonstracije v New-Yorku in Chicagu.

Wilsonovi vojni smotri. Pričakovana izjava ameriške vlade o njenih vojnih smotrih bo v kratkem istočasno podana v Washingtonu in v Petrogradu. Washingtonski dopisnik „Petit Parisien“ poroča o njeni vsebini: Oklic bo opozarjal, da so šle Zedinjene države na vojsko, ne da bi želele aneksij, a da ravno zato nasprotujejo nepristransko proti odpovedi glede na Francijo in Belgijo. Stvar Amerike ni, da bi se podrobno pečala z belgijskimi in s francoskimi željami. Pač si pa washingtonska vlada pridržuje pravico, da odklanja vsako diskuzijo z avtokratičnimi vladami osrednjih velesil. Poslanica izrecno izjavlja, da bodo Zedinjene države toliko časa odklanjale vsako mirovno obljubo in mirovno propagando osrednjih velesil, dokler ne bodo strmoglavljeni tisti, ki so odgovorni, da je izbruhnila vojna. Rusijo svari ne le

pred posebnim mirom, marveč tudi proti miru brez odškodnin, ki prikriva le željo sovražnih vlad, da bi se sporazum udeležil prezgodnjega mirovnega posveta. Končno pravi, da ne gre le za koristi ruske demokracije, marveč tudi za koristi človeštva in za bodočnost celega sveta. — „Dail Telegraph“ javlja iz New Yorka: Wilson bo v kratkem izjavil, da pripozna Franciji Srbiji in Belgiji pravico do odškodnine in da gre Franciji Alzacija-Lorena. Italijanom pa Trst in Trentin. Ta izjava bo izčistila ozračje. — Američani splošno podpirajo te nazore, a izjavljajo, da se v Berlinu ne mislijo posvetovati o teh predmetih in o poljskem vprašanju. Amerika se zato pripravlja na odločno vojskovanje.

Na Japonskem so odkrili veliko zaroto, ki je nameravala odpraviti sedanjo dinastijo. Zaprlj so več sto odličnih Japoncev.

Po zaključku lista.

Avstrijski državni zbor je pričel zborovati v četrtek dne 30. maja. Na prvi seji so izvolili predsedstvo (dr. Gustav Gross) in odseke. Dne 5. junija bo prihodnja seja. Ta dan je zborovala prvič zopet tudi gosposka zbornica.

Stare bolečine nastopijo zopet, čim postane vreme vlažno ali hladnejše. Naše mišice in živci so namreč za mraz in vlažnost jako občutljivi. Da hitro odpravimo take zopet nastopajoče bolečine, moramo vedno imeti v hiši Fellerjev blagodejni fluid iz rastlinskih

esenc z znamko „Elzafluid“. Učinkuje takoj bolečine hladeče, odpravlja vzroke bolečin s svojim kri dovajajočim vplivom. Te blagodejne lastnosti „Elzafluida“ potrjujejo mnogo več nego 100.000 zahvalnih pisem, kakor tudi številni zdravniki. Nobeno drugo bolečine hladeče sredstvo nima enake uspehe. Naročajmo torej le pravi „Elzafluid“ od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 334 (Hrvaško). Cene pred vojno. 12 steklenic velja kamorkoli franko le 7 K 32 h, 24 steklenic franko le 12 K 38 h. Obenem se lahko naroči tudi Fellerjeve mehko odvajajoče rabarbarne kroglice z znamko „Elza-kroglice“. 6 škatlic franko za 5 K 57 h. Te kroglice imajo prednost, da niso popolnoma nič škodljive, so silno priljubljene tudi pri sicer občutljivih osebah, zbujaajo tek, krepe želodec in ne delujejo drastično. Bolečine hladeč je Fellerjev „Elsa mentolor črtalnik“ proti migreni v kartonih po 1 krono. Velike vrednosti je pri glavobolu, zobobolu itd. (ss)

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

500 KRON

vam plačam, če ne odpravi moj uničevalec korenin „Ria-Balsam“ vaša kurja očesa, bradavice in oroženelo kožo v treh dneh brez bolečin. Cena lončku s poroščnim listom K 175, trije lončki K 450, 6 lončkov K 750. Stotine za hvalnih in priznalnih pisem. Klemenčič, Košice (Kaschau, Kassa) 1. pošt. predal 12/391, Ogr.

Podplati

se ohranijo, če se na nove ali malo ponošene čevlje pritrdijo nabitki iz usnja.

Za en par z žeblički cena

za otroke	za dame in dečke	za gospode
26—35	36—42	40—46
K 1-20	K 1-50	K 1-80

Dobe se v zalogi čevljev „P E K O“
Peter Kozina & Ko., Ljubljana,
Breg, nasproti Sv. Jakoba mostu.

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopiju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Za člane:
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji.	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvzemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji.	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Božidar Kisel, Trebnje	od 8. do 11. dop.	Sodni okraj Višnja gora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Franciškanska ulica št. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za ... shode in veselice. ...

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ...

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/21—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Franc Minár kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščenina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

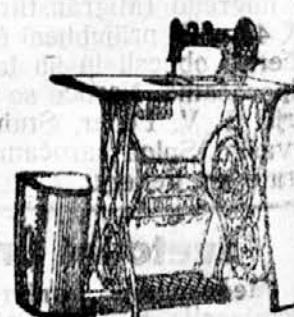
Načelstvo.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe za-
stonj in franko.